

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1. Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Trnavský samosprávny kraj
4. Názov projektu	Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou v Trnavskom samosprávnom kraji 1
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AGY4
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub učiteľov cudzích jazykov - bez písomného výstupu
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	13.apríl 2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	On-line
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Lucia Chochlíková
10. Odkaz na webovú stránku zverejnenej správy	www.trnava-vuc.sk , www.sosthc.edupage.org

11. Manažérske zhrnutie:

krátka anotácia, kľúčové slová

vzdelávanie, čítanie, text, čitateľská gramotnosť, čitateľská schopnosť, čitateľská zručnosť, porozumenie textu, inovácia vzdelávania, vyučovanie, aktivizujúce metódy, aktivizácia žiakov, kompetencie žiaka.

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Téma stretnutia: Čitateľská gramotnosť

Rámcový program stretnutia: Oboznámenie sa s novými metódami a učebnými pomôckami, ktoré pomáhajú žiakom s VPU (dyslexia, dysortografia)

Hlavné body stretnutia :

1. Čitateľská gramotnosť

Mnoho žiakov má nedostatky v čítaní a problémy s porozumením textu a to nielen na ZŠ, ale i na stredných školách. Tento fakt sa na vyučovacích hodinách prejavuje najmä pri samostatnej práci žiakov keď majú vypracovať úlohy a cvičenia zo samotnej učebnice, alebo z pracovného zošita a pri vypracovaní úloh, ktorých riešenie vyplýva z textu so zadaním úlohy.

Inovácia vyučovania a zvlášť pri práci s literárnym textom umožňuje utvárať pozitívny prístup žiakov k umeleckej i vecnej literatúre. Zlepšuje sa tým vnútorná motivácia žiakov k učeniu a zvyšuje sa ich tvorivosť, samostatnosť i sebavedomie ako aj vzťah k samotnému procesu vzdelávania. Dokonca aj u žiakov s poruchou výslovnosti pozorujeme zvýšenú aktivitu, tvorivosť a záujem o ústny prejav na hodinách. Čitateľská gramotnosť a schopnosť spracovať text tak, aby si žiak vedel z neho vybrať to podstatné čo potrebuje k štúdiu, sa vo vzdelávaní neustále vyvíja a zdokonaľuje. Čitateľská gramotnosť nie je len o schopnostiach a zručnostiach samotného čítania, ale aj o schopnostiach a zručnostiach s textom pracovať. Čitateľská gramotnosť je východiskovou kompetenciou pre všetky procesy vzdelávania každého jedinca. Má vplyv nielen na pochopenie prečítaného, ale aj na spôsob vyhľadávania informácií, výbere ich zdrojov, hodnotení, či použítí, ako aj v podávaní vlastných poznatkov. Na základe toho, čo vyžaduje čitateľská gramotnosť, nejde nespomenúť proces porozumenia textu. K lepšiemu porozumeniu textu u žiakov môže dôjsť dvoma spôsobmi:

- a) zlepšovať proces porozumenia textu u žiakov tak, aby sa naučili klásť si cieľ porozumieť text a nacvičovať u nich postupy uplatňujúce efektívne porozumenie textu;
- b) používať také pedagogické texty, ktoré pomáhajú porozumeniu textu svojimi vlastnosťami a postupne rastúcou obtiažnosťou rozvíjajú a zlepšujú textové kompetencie žiakov.

Je preto nutné viesť žiakov k zmysluplnému porozumeniu, pretože ako tvrdia odborníci „ak čitateľ nezachytí autorský význam textu, celkom nevyhnutne nasleduje dezinterpretácia toho, čo mu autor adresoval.“ Bez čítania by nebolo možné nadobúdať nové poznatky a vedomosti potrebné pre učenie aj pre bežný život.

2. Technika čítania

Technika čítania spolu s porozumením textu patrí i v cudzích jazykoch k základným zručnostiam čitateľskej gramotnosti. To si vyžaduje dodržiavanie noriem spisovnej výslovnosti, nadobudnutie kvality čítania a osvojenie si rôznych druhov a spôsobov čítania. Ide predovšetkým o proces počiatočného osvojovania si techniky čítania. Ten začína v prvom roku štúdia cudzieho jazyka, kde sa žiaci naučia poznať a rozlíšiť všetky grafémy – písmená anglickej abecedy v texte a postupne sa zdokonaľujú v tempe a kvalite čítania. Zručnosť vnímať text možno chápať aj ako techniku čítania, ktorej zlá úroveň sa prejaví tým, že žiak nechápe obsah textu, pretože veľkú pozornosť venuje dekódovaniu grafických znakov - písmen. Medzi schopnosťou žiaka porozumieť text a technikou čítania nemusí byť vždy lineárny vzťah, pretože ak žiak číta nahlas presne, plynulo a rýchlo. Kvalitu čítania zastupujú jednotlivé prvky, ktoré sa prejavujú správnosťou, plynulosťou, uvedomenosťou a výraznosťou čítania.

Správne čítanie sa chápe ako zhoda čítaného textu s jeho písanou alebo tlačenou podobou a je založené na presnej a doslovnej reprodukcii textu, čo vyžaduje ovládanie písmen pre jednotlivé hlásky a analýzu a syntézu slov na stupni automatizácie.

Plynulým čítaním sa rozumie čítanie textu plynulo bez ťažkostí, bez opakovania prvých slabík, prečítaných slov alebo viet, čo si vyžaduje vypestovať u žiakov zručnosti a návyky spisovnej výslovnosti s presnou artikuláciou hlások, ktoré sa nezhodujú v zápise s ich výslovnosťou.

Uvedomené čítanie sa často označuje ako čítanie s porozumením. Má špecifické postavenie, pretože je samotnou zložkou a zároveň aj cieľom čítania. Hlavným znakom uvedomeného čítania je, že žiak rozumie tomu čo sám číta a preto nevyhnutným predpokladom uvedomeného čítania je nielen správne plynulé čítanie, ale aj ovládanie pojmov a skrytých významov textu a osvojené poznatky na pochopenie vecnému obsahu.

Výrazné čítanie je hlasné, správne a plynulé čítanie umeleckých a náučných textov, kde sa uplatňujú špecifické zvukové prejavy: frázovanie, intonácia, slovný a vetný prízvuk, modulácia sily, tempa, výšky či farby hlasu. Modulácia hlasu je nezanedbateľným ešte neznamená, že textu rozumie. znakom výrazného čítania, kde sa sleduje: prízvuk, dôraz, frázovanie, intonácia, tempo, dynamickosť.

3. Vyučovacie metódy

Klasifikáciou vyučovacích metód sa zaoberá viacero odborníkov, ktorí pri delení metód berú do úvahy mnohé kritériá. Skôr ako učiteľ pristúpi k výberu vhodných metód a stratégií, je potrebné aby si uvedomil viacero skutočností, napr. vybavenie triedy, klíma v triede, vek žiakov, ich záujmy, skúsenosti či koľko času má na realizáciu aktivity, a to všetko preto, aby splnil stanovený edukačný cieľ.

Vyučovacie metódy sa rozdeľujú podľa viacero hľadísk:

- ▶ podľa tematického zaradenia do kategórií sa aktivizačné metódy delia na: hry, situačné metódy, diskusné metódy, inscenačné metódy, problémové úlohy, zvláštne metódy.
- ▶ podľa cieľa a účelu využitia na hodine: úvodná motivácia žiakov, odreagovanie žiakov (ak klesá pozornosť), diagnostika, výklad (oživenie výkladu), opakovanie prebratého učiva.
- ▶ slovné metódy: monologické (vysvetľovanie, výklad...), dialogické (rozhovor, dialóg, diskusia...), písomné práce (slohové práce, kompozície, písomné práce...), práca s knihou, učebnicou (situačné metódy, práca s textom...)
- ▶ názorno-demonštračné metódy: pozorovanie predmetov, javov, predvádzanie modelov, pokusov, predmetov, demonštrácia statických obrazov, statická a dynamická projekcia.
- ▶ praktické metódy: nácvik pohybových a pracovných schopností, žiacke laborovanie, pracovné činnosti v školských dielňach, na školskom pozemku, grafické a výtvarné činnosti.
- ▶ metódy z hľadiska aktivity a samostatnosti žiakov: metódy oznamovacie, metódy samostatnej práce žiakov, metódy bádateľské, problémové, výskumné.
- ▶ charakteristika metód z hľadiska myšlienkových operácií: porovnávací postup, indukčný postup, deduktívny postup, analyticko-syntetický postup

4. Pedagogický text

Žiaci prichádzajú do styku prevažne s pedagogickým textom v učebniciach. Pedagogický text je charakteristický tým, že nie je zložený z izolovaných 10 slov či viet, ale zo súvislých jazykových prejavov a z viacerých tém. Pedagogický text sa vyznačuje tromi základnými vlastnosťami:

- **komunikačný zámer** – autor textu má za cieľ informovanosť a zmena názoru čitateľa, či motivovať čitateľa k uskutočneniu istej činnosti;
- **kohézia** – vyjadruje vzájomnú súdržnosť, čiže vety nie sú izolované, ale jedna veta sa nadväzuje na predchádzajúce aj na nasledujúce vety;
- **koherencia** – časti pedagogického textu sú tematicky spojené, zjednotené, čiže hovoria o jednej

veci.

Text, s ktorým žiaci pracujú môže byť z rôznych zdrojov, napr. učebnice, školské knihy, pracovné zošity, slovníky, encyklopédie, detské i odborné časopisy, prípadne je práca s textom súčasťou práce s počítačom či internetom. Podľa didaktickej funkcie sa učebnice delia na: vlastné učebnice (výklad učiva, poučky, námety na samostatnú prácu a pod.), cvičebnice (sústava úloh a cvičení), čítanky (cvičebnice čítania - v nižších ročníkoch, neskôr čítanky s umeleckými textami) a osobitné druhy školských kníh (slovníky, atlasy, matematicko-fyzikálne tabuľky, analógie, atď.)

5. Inovatívne aktivizujúce vyučovacie metódy

Inovatívne metódy poskytujú možnosť ako zlepšiť a zatriktívniť vyučovacie hodiny tak, aby boli zaujímavé a zábavné nielen pre žiakov, ale i učiteľov. Žiaci sú aktívnejší, tvorivejší, samostatnejší, učenie sa pre nich stáva hrou. Učiteľ je v roli koordinátora, pozorovateľa a aktívnou činnosťou žiakov nadobúda kompletnejší obraz o vedomostiach a zručnostiach žiakov. Aktívne vyučovanie je založené na uvedomelej činnosti žiakov. Každý žiak má však svoj špecifický spôsob prijímania a spracovania informácií, ktorý sa označuje ako učebný štýl. Učebný štýl žiaka sa mení a vyvíja na základe jeho osobnostných vlastností ako aj jeho prístupu k vyučovaciemu procesu. Preto je potrebné vytvárať a používať také vyučovacie metódy, ktoré žiakovi umožnia naučiť sa čo najlepšie, najľahšie a čo najviac. Zvoliť v hodné učebné aktivity v závislosti od učebných štýlov je pre aktívne vyučovanie veľmi dôležité, pretože môžu učenie žiaka buď posúvať dopredu alebo brzdiť jeho vzdelávanie. Aktivizačné metódy sú chápané aj ako zmena spôsobu vyučovania a preto sa do výučby zaraďujú také spôsoby, ktoré žiakom neposkytujú hotové poznatky, ale vychádzajú z ich aktívnej práce v skupinách a zo vzájomného prepojenia rôznych predmetov.

Aktivizačné metódy sa delia na:

- Problémové vyučovanie
- Hry
- Diskusné metódy
- Situačné metódy
- Inscenačné metódy
- Špeciálne metódy

V priebehu stretnutia pedagogického klubu jazykov sme prebrali viaceré vhodné metódy pre výučbu cudzích jazykov a zhodli sme sa, že najlepšie aplikovateľné na našom type školy by mohli byť tieto:

Insert

Ide o prepracovaný variant práce s textom. Pomocou tejto metódy sa zaznamenávajú hlavné myšlienky a jedná sa o značkovanie textu, v ktorom si žiaci označujú informácie podľa presne zadaných znakov:

√ známe myšlienky

+ nové informácie získané z textu

— myšlienky, s ktorými nesúhlasí

? údaje, ktorým nerozumie, prípadne sa chce dozvedieť viac

Učiteľ môže zvoliť aj viac znakov, podľa potreby.

Cinquain

Alebo päťlístok – učí žiakov zručnosti zhrnúť informácie, zachytiť myšlienky, pocity a presvedčenia do niekoľkých slov. Výslednou formou je „báseň“, ktorá opisuje alebo reflektuje tému. Je to 5-veršová báseň, dodržiava sa pri nej určitá štruktúra písania:

- 1.riadok: jedno podstatné meno
- 2.riadok: dve prídavné mená (alebo sa pýtame aký?aká?)
- 3.riadok tri slovesá (alebo otázka čo robí?)
- 4.riadok: štyri slová, ktoré majú vzťah k prvému riadku
- 5.riadok: synonymum podstatného mena.

Brainstorming

Je jednoduchá skupinová vyučovacia metóda nenáročná na čas, prípravu, realizáciu i pomôcky a stredne náročná na vedenie žiakov, spracovanie a využitie výsledkov práce. Princíp spočíva v tom, že žiaci vyjadrujú svoje názory na zadanú tému. Pomáha rozvíjať slovnú zásobu, kompetencie k riešeniu problémov (sústredenosť na tému, návrhy riešenia (výstižné vyjadrovanie, aktívne počúvanie, rešpektovanie pravidiel v skupine) i osobnostné a sociálne kompetencie (zvyšovanie sebavedomia, zlepšovanie klímy v triede). Skupinu tvorí celá trieda, učiteľ zvolí spomedzi žiakov iba zapisovateľa, prípadne pozorovateľa.

Mentálne mapovanie

Je použiteľná na skupinovú spoluprácu a zameriava sa na grafické znázornenie myšlienok a pojmov vo vzájomných súvislostiach. Môže ju vytvárať celá trieda, ale aj skupinky. Dá sa použiť v ktoromkoľvek predmete. Rozvíja kompetencie k učeniu, komunikačné kompetencie, personálne a sociálne kompetencie a kompetencie k riešeniu problémov. Dá sa použiť na začiatku hodiny ako motivácia, na hodnotenie vedomostí žiakov či na zhrnutie informácií o učive.

Aktívne tvorivé písanie (vhodné najmä pre maturitné ročníky na podporu písania slohových prác)

Metóda, v ktorej ide o netradičnú písomnú produkciu textu, ktorý je konštruktívne nový, nekonvenčný, ale originálny. Pomáha prispieť k zvýšeniu kompetencie komunikovať v cudzom jazyku. Techniky tvorivého písania môžu tvoriť hlavné jadro vyučovacej jednotky, úvodnú časť rodiaceho sa textu – pri hľadaní a zadaní témy, pri motivácii, pri samotnej expozícii, ako aj fixačnú a záverečnú fázu hodiny.

Inovatívne metódy na hodinách čítania

Problémom mnohých žiakov, s ktorými sa stretávame na vyučovaní je, že nevedia samostatne spracovať text. Často nechápu zadania jednoduchých úloh v pracovných zošitoch, pretože nevedia vyvodiť čo je východiskom zadania pre splnenie úlohy a vydedukovať podstatu zadania. Text prečítajú monotónne a po prečítaní majú problém s určením hlavnej myšlienky, v charakteristike postáv, ohodnotení ich konania a správania. Žiaci majú taktiež pomerne slabú slovnú zásobu, nechápu význam slov, nedokážu vytvárať synonymá, skladať zmysluplné slová do viet a vety do celku. Problémom mnohých žiakov, s

ktorými sa stretávame na vyučovaní je, že nevedia samostatne spracovať text. Často nechápu zadania jednoduchých úloh v pracovných zošitoch, pretože nevedia vyvodit' čo je východiskom zadania pre splnenie úlohy a vydedukovať podstatu zadania. Text prečítajú monotónne a po prečítaní majú problém s určením hlavnej myšlienky, v charakteristike postáv, ohodnotení ich konania a správania. Žiaci majú taktiež pomerne slabú slovnú zásobu, nechápu význam slov, nedokážu vytvárať synonymá, skladať zmysluplné slová do viet a vety do celku.

13. Závery a odporúčania:

Žiak je schopný komunikovať a vyjadrovať sa viacerými spôsobmi a knihy/učebnice sú pre neho zdrojom pri vzdelávaní a učení sa. Zameriavali sme sa na rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov strednej odbornej školy prostredníctvom inovatívnych spôsobov vyučovania a charakteristiku niektorých z nich. Samozrejme v dnešnej dobe je inovatívnych metód veľmi veľa, treba z nich však vedieť vybrať tie, ktoré sú vhodné pre jednotlivé typy školy a typy študentov.

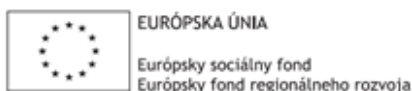
Inovácia vyučovacieho procesu prostredníctvom týchto aktivizačných metód prináša lepšie vzdelávacie výsledky aj u slabšie prospievajúcich žiakov, pomáha skvalitniť ich úroveň vedomostí, rozvíja sa pri nich samostatnosť, tvorivosť a kritické myslenie žiakov, zlepšuje sa kvalita čítania žiakov, ktorí tak lepšie chápu význam učebného textu a tým sa rozvíjajú ich čitateľské zručnosti, ktoré sú pri cudzích jazykoch veľmi dôležité a je na nich postavená aj testová časť maturitnej skúšky z cudzieho jazyka (čítanie s porozumením), ktorá má až tri časti. Taktiež sa zvyšuje motivácia žiakov a získavajú pozitívnejší vzťah k čítaniu, resp. minimálne odbúravajú nechut' k čítaniu. Vhodné by možno bolo zakúpiť do školskej knižnice i pár jednoduchších titulov v cudzom jazyku pre študentov vyšších maturitných ročníkov. Dospeli sme k názoru, že uplatňovanie týchto metód vo výchovno-vzdelávacom procese spraví hodiny pre študentov zábavnejšie a vytvorí sa pozitívna pracovná a tvorivá atmosféra v triede. Aj u žiakov s poruchou výslovnosti sa výrazne zlepšuje aktivita na hodinách a odbúrava sa strach z ústneho prejavu na hodinách.

13. Vypracoval (meno, priezvisko)	Ing. Adriána Demešová
14. Dátum	13.04.2021
15. Podpis	
16. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Lucia Chochlíková
17. Dátum	13.04.2021
18. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu

Príloha správy o činnosti pedagogického klubu

Prioritná os:	Vzdelávanie
Špecifický cieľ:	1.2.1. Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
Prijímateľ:	Trnavský samosprávny kraj
Názov projektu:	Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou v Trnavskom samosprávnom kraji 1
Kód ITMS projektu:	312011AGY4
Názov pedagogického klubu:	Pedagogický klub všeobecnovzdelávacích predmetov –bez písomného výstupu

PREZENČNÁ LISTINA

Miesto konania stretnutia: on-line

Dátum konania stretnutia: 13.apríl 2021

Trvanie stretnutia: od 14.00 do 16.00 hod.

Zoznam účastníkov/členov pedagogického klubu:

č.	Meno a priezvisko	Podpis	Inštitúcia
1.	Adriána Demešová, Ing.		SOŠT Hlohovec
2.	Martin Krupa, Mgr.		SOŠT Hlohovec
3.	Lucia Chochlíková, Mgr.		SOŠT Hlohovec

Meno prizvaných odborníkov/iných účastníkov, ktorí nie sú členmi pedagogického klubu a podpis/y:

č.	Meno a priezvisko, titul	Podpis	Inštitúcia
1.			